

Sygn. akt I PK 127/06

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 listopada 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Herbert Szurgacz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Katarzyna Gonera

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

Protokolant Małgorzata Beczek

w sprawie z powództwa K. B.

przeciwko PKO BANK POLSKI SA

o odszkodowanie z tytułu pozbawienia prawa do nieodpłatnego nabycia akcji,
po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 15 listopada 2006 r.,

skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Apelacyjnego [...]

z dnia 29 grudnia 2005 r.,

1. oddala skargę kasacyjną

2. nie obciąża powódki kosztami postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 11 października 2005 r. Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił powództwo K. B. o odszkodowanie z tytułu

pozbawienia prawa do nieodpłatnego nabycia akcji przeciwko PKO Bank Polski S.A. Sąd Okręgowy ustalił, że powódka K. B. została zatrudniona w Powszechnej Kasie Oszczędności Oddziale w P. od dnia 28 października 1974 r., w tym od dnia 1 listopada 1975 r. na podstawie umowy o pracę na czas nie określony. Zatrudnienie w Powszechnej Kasie Oszczędności było jej pierwszym zatrudnieniem. Stosunek pracy powódki ustał z dniem 3 maja 1998 r. Przyczyną rozwiązania umowy o pracę była niezdolność do pracy wskutek choroby trwająca dłużej, niż łączny okres pobierania z tego tytułu wynagrodzenia i zasiłku chorobowego od dnia 6 sierpnia 1997 r. do dnia 2 maja 1998 r. Od dnia 3 maja 1998 r. do dnia 27 kwietnia 1999 r. powódka korzystała ze świadczenia rehabilitacyjnego, zaś od dnia 28 kwietnia 1999 r. do dnia 28 lutego 2002 r. pobierała rentę z tytułu niezdolności do pracy, natomiast od dnia 1 marca 2002 r. nabyła prawo do wcześniejszej emerytury z tytułu opieki nad niepełnosprawnym dzieckiem.

W dniu 6 maja 1998 r. zostało doręczone powódce świadectwo pracy, w którym wskazano, iż przyczyną rozwiązania stosunku pracy było rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia na podstawie art. 53 k.p. Powódka nie wystąpiła do pracodawcy ani do sądu pracy z żądaniem sprostowania świadectwa pracy. W listopadzie 2000r. pracodawca wypłacił powódce odprawę rentową. Rozporządzeniem z dnia 18 stycznia 2000r., ogłoszonym w dniu 28 stycznia 2000 r. Rada Ministrów dokonała przekształcenia Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Państwowego w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa pod nazwą Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna. Akt przekształcenia sporządzony został w dniu 28 marca 2000r., zaś przekształcenie dokonane zostało w dniu 12 kwietnia 2000 r., to jest w dniu wydania postanowienia Sądu Rejonowego dla m. stołecznego Warszawy o wpisaniu spółki do rejestru. W dniu 3 czerwca 2000r. Bank zamieścił ogłoszenia w "Gazecie Wyborczej" i w "Rzeczpospolitej", w których wezwał uprawnionych pracowników do składania pisemnych oświadczeń o zamiarze nieodpłatnego nabycia akcji w terminie do dnia 12 października 2000r. W ogłoszeniach poinformowano o sposobie i miejscu składania powyższych oświadczeń oraz o tym, jakie osoby uprawnione są do nieodpłatnego nabycia akcji. Podano także, że nie złożenie oświadczenia w powyższym terminie spowoduje

utrata prawa do nieodpłatnego nabycia akcji. Oddział w P. wysyłał zawiadomienia do osób uprawnionych do nieodpłatnego nabycia akcji. W odniesieniu do byłych pracowników Oddziału uprawnionych do rent i emerytur sprawdzano w jaki sposób ustał stosunek pracy i wysyłano bądź nie zawiadomienie o prawie do nieodpłatnego nabycia akcji. Po dokonaniu tego sprawdzenia i stwierdzeniu, że stosunek pracy z powódką ustał na podstawie art. 53 k.p., do powódki nie zostało wysłane zawiadomienie o możliwości nieodpłatnego nabycia akcji.

W tak ustalonym stanie faktycznym sprawy Sąd Okręgowy uznał, iż powództwo nie zasługuje na uwzględnienie bowiem K. B. nie była osobą uprawnioną do nieodpłatnego nabycia akcji w rozumieniu art. 2 pkt 5 ppkt c ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji (Dz. U. z 2002 r. Nr 171, poz. 1397 - tekst jednolity ze zm.), ponieważ przyczyną rozwiązania przez stronę pozwaną z powódką stosunku pracy nie było przejście na emeryturę lub rentę lecz niezdolność do pracy powódki wskutek choroby, trwająca dłużej niż łączny okres pobierania z tego tytułu wynagrodzenia i zasiłku chorobowego.

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 29 grudnia 2005 r. oddalił apelację powódki. Uznał za trafne rozstrzygnięcie sądu pierwszej instancji. Podzielił pogląd, iż między rozwiązaniem stosunku pracy, a nabyciem przez powódkę uprawnień do renty nie istniało bezpośrednie następstwo, zaś wyłączną przyczyną rozwiązania z powódką umowy o pracę była jej niezdolność do pracy wskutek choroby, trwająca dłużej niż łączny okres pobierania z tego tytułu wynagrodzenia i zasiłku chorobowego, a bezpośrednim tego następstwem było nabycie prawa do świadczenia rehabilitacyjnego. Powódka w ocenie Sądu nie należała do osób uprawnionych do nieodpłatnego nabycia akcji, a zatem pracodawca nie miał obowiązku indywidualnego poinformowania powódki o prawie nieodpłatnego nabycia prywatyzowanego banku, zaś nie zawiadomienie powódki nie rodzi po stronie pracodawcy odpowiedzialności odszkodowawczej na podstawie art. 415 k.c. w zw. z art. 300 k.p.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku złożyła powódka. Zarzuciła naruszenie art. 2 pkt 5 ppkt c ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji przez jego błędną interpretację polegającą na uznaniu, że stosunek pracy został rozwiązany z powódką z innych przyczyn niż te, które zostały wskazane w tym przepisie, co w konsekwencji doprowadziło do uznania, iż powódka nie została zaliczona do byłych pracowników uprawnionych do nieodpłatnego nabycia akcji prywatyzowanego Banku.

Zarzucała także naruszenie art. 415 k.c. w zw. z art. 300 k.p. i art. 113 k.p. w zw. z art. 94 pkt 1, 8 i 10 k.p. przez ich niezastosowanie. Skarżąca wskazuje na niejasne brzmienie przepisu art. 2 pkt 5 ppkt c ustawy o komercjalizacji, przepis bowiem nie określa, co należy rozumieć pod pojęciem „przejścia” na emeryturę lub rentę. W jej ocenie interpretacji spornego przepisu należałoby dokonać z zastosowaniem wykładni celowościowej. Skarżąca powołuje się na orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 czerwca 2003 r. OTK-A 2003/6/52, w którym stwierdzono, iż uprawnienie do nieodpłatnego nabycia akcji obejmuje osoby, które związały się z danym pracodawcą do końca swojej aktywności zawodowej, gdyż rozwiązanie łączącego ich stosunku pracy nastąpiło wyłącznie w związku z uzyskaniem uprawnień emerytalno-rentowych. Skarżąca podniosła, iż tego rodzaju interpretacja jest bliższa obiektywnemu poczuciu sprawiedliwości i równości pracowniczej. Odnosząc się do naruszenia art. 415 k.c. w zw. z art. 300 k.p. wskazała, iż naruszenie tych przepisów poprzez ich niezastosowanie nastąpiło wskutek dokonania nieprawidłowej oceny, iż powódka nie nabyła uprawnień do nieodpłatnego nabycia akcji. W jej ocenie na pozwanym Banku ciążył obowiązek poinformowania powódki o uprawnieniach do nieodpłatnego nabycia akcji bądź o braku takiego uprawnienia, co więcej, pomijając powódkę przy kierowaniu do byłych pracowników informacji o przysługujących im uprawnieniach, postawił ją w odmiennej sytuacji od pozostałych byłych pracowników, przez co naruszył zakaz dyskryminacji w sferze stosunków pracowniczych wynikający z art. 11³ k.p.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja nie zawiera zarzutu naruszenia przepisów postępowania. Spór sprowadza się w pierwszym rzędzie do posiadania przez powódkę prawa do nieodpłatnego nabycia akcji z tytułu komercjalizacji PKO BP przez przekształcenie Banku w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa. Zarzut skargi kasacyjnej naruszenia art. 2 pkt 5 ppkt c ustawy o komercjalizacji nie jest usprawiedliwiony. Art. 2 ustawy określa krąg osób uprawnionych do nieodpłatnego nabycia akcji. W myśl powołanego przepisu ilekroć w ustawie jest mowa o „uprawnionych pracownikach” rozumie się przez to m. in. osoby, które przepracowały co najmniej dziesięć lat w komercjalizowanym przedsiębiorstwie państwowym lub w przedsiębiorstwie, które zostało sprywatyzowane przez wniesienie do spółki, „a rozwiązanie stosunku pracy nastąpiło wskutek przejścia na emeryturę lub rentę albo z przyczyn nie dotyczących pracowników”. Wylczenie „uprawnionych pracowników” w art. 2 ustawy ma charakter zamknięty. Judykatura stoi przy tym na stanowisku, że przepisy

określające krąg uprawnionych muszą być interpretowane ściśle, a nawet restrykcyjnie ze względu na to, iż jest to regulacja ustanawiająca przesłankę szczególnego przywileju związanego ze świadczeniem w przeszłości pracy na podstawie stosunku pracy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 listopada 2001 r., I PKN 696/00, OSNAP 2003 nr 20, poz. 486). Dokonując interpretacji wymagania „a rozwiązanie stosunku pracy nastąpiło wskutek przejścia na emeryturę lub rentę” Sąd Najwyższy w wymienionym wyroku w oparciu o wykładnię językową przytoczonego sformułowania przyjął, że przewiduje ono konieczność wystąpienia związku przyczynowego i czasowego między wymienionymi zdarzeniami: rozwiązaniem stosunku pracy a przejściem na emeryturę (rentę). Sąd Najwyższy w składzie orzekającym podziela taką wykładnię art. 2 pkt 5 ppkt c) ustawy o komercjalizacji.

W skardze kasacyjnej skarżąca zarzuca, że rezultaty wykładni językowej nie mogą być jednoznaczne ze względu na to, iż ustawodawca posłużył się pojęciem „pracowników uprawnionych” obejmując nim zarówno pracowników aktualnie zatrudnionych, jak i byłych pracowników, a nawet osoby, których nie można uznać za pracowników w rozumieniu prawa pracy. Nie należy w związku z tym opierać się na dosłownym brzmieniu przepisu. Zarzut ten nie jest trafny. Art. 2 ustawy o komercjalizacji zawiera tzw. słownik, w którym ustawodawca, na użytek ustawy wiążąco wyjaśnia znaczenie terminów użytych w ustawie. Znaczenie to może odbiegać nie tylko od potocznego znaczenia słów (wyrazów), ale nawet od znaczenia, jakie przydaje się im w innych działach (instytucjach) prawa (aczkolwiek to ostatnie powinno być stosowane przez ustawodawcę z dużą ostrożnością). Skarżący zarzuca ponadto, że porzucenie na wykładni językowej w sprawie, w której z powodką po wieloletniej pracy rozwiązano stosunek pracy na podstawie art. 53 k.p., ale powodka bezpośrednio po rozwiązaniu stosunku pracy korzystała ze świadczenia rehabilitacyjnego, a następnie przeszła, również bezpośrednio, na emeryturę – byłoby sprzeczne z celem ustawy o komercjalizacji, z poczuciem sprawiedliwości „oraz społecznym odczuciem, że korzystanie ze świadczenia rehabilitacyjnego jest utożsamiane z korzystaniem ze świadczeń rentowych”. Ten ostatni zarzut jest dowolny i nie został udokumentowany. Nie znajduje on natomiast żadnego uzasadnienia w przepisach dotyczących świadczenia rehabilitacyjnego. W myśl art. 18 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych w razie choroby i macierzyństwa świadczenie rehabilitacyjne przysługuje ubezpieczonemu, który po wyczerpaniu zasiłku chorobowego jest nadal niezdolny do

pracy, a dalsze leczenie lub rehabilitacja lecznicza rokują odzyskanie zdolności do pracy. Z powołanego przepisu wynika, że świadczenie rehabilitacyjne przyznaje się w perspektywie odzyskania zdolności do pracy i dalszego zatrudnienia, rentę natomiast w związku z definitywną utratą zdolności do pracy. Co się tyczy zgodności unormowań ustawy o komercjalizacji z ogólniejszymi zasadami słuszności (sprawiedliwości), również w przedmiocie określenie kręgu uprawnionych, to należy wskazać na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 czerwca 2003 r. (OTK–A 2003/6/52), powoływany także w skardze kasacyjnej, wyjaśniający motywy leżące u podstaw regulacji ustawowej. W powołanym wyroku Sądu Najwyższego z dnia 16 listopada 2001 r. Sąd Najwyższy stwierdził, że nie narusza zasady równości wobec prawa (art. 32 Konstytucji) uzależnienie prawa do nieodpłatnego nabycia akcji od istnienia związku przyczynowego między rozwiązaniem stosunku pracy, a uzyskaniem prawa do emerytury (renty).

W sumie, nie można postawić stronie pozwanej zarzutu działania sprzecznie z obowiązującymi przepisami, czyli dopuszczenia się czynu niedozwolonego w rozumieniu art. 415 k.c. Żądanie odszkodowania z tytułu dopuszczenia się przez stronę pozwaną czynu niedozwolonego jest tym samym bezzasadne. Kasacja jako nie oparta na uzasadnionych podstawach podlega oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c.